

at avstanden til andre deler av strandlinja blir like lang som inn til tangeringspunktet, dvs. når sirklene rundt punkt på linja blir så store at de også tangerer B's strandlinje på figuren. En slik tangent til strandlinja vil en mer eller mindre måtte trekke opp etter skjønn.

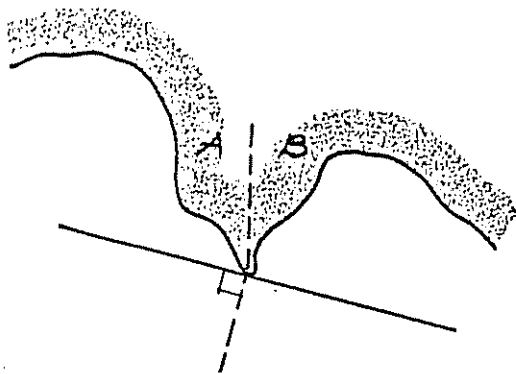
Dette forholdet vil gjøre seg enda mer gjeldende dersom grensa kommer ned til sjøen ute på en odde, som vist på fig. 24. Hvordan en her trekker tangenten vil kanskje ha avgjørende betydning for hele grensa utover og det er derfor viktig at den trekkes så hensiktsmessig som mulig. Det er vel i et slikt tilfelle naturlig og rimelig at en tar hensyn til hvordan strandlinja ser ut på begge sider av grensa. Det er jo nettopp det en gjør når en trekker grenser inne i ei vik eller ei bukt.

Det kan vel også her tenkes at grensa kan konstrueres etter en mer objektiv metode. En slik metode er vist på figur 25. Fra grensepunktet P i strandlinja setter en av punktene 1, 2, 3, 4 i samme avstand til begge sider. Fra hvert av disse punkt, setter en så parvis av det dobbelte av avstanden fra P til punktet og får fire punkt ute i sjøen (1', 2' 3', 4'). På denne måten får en tatt hensyn til strandlinjas form på begge sider. Hvor langt unna punktene 1, 2, 3 og 4 skal avsettes må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Hvor langt grensa skal trekkes utover i sjøen (hvor langt privat eiendomsrett går), avstanden mellom grenselinja på land, strandlinjas form m.m. vil da ha betydning.

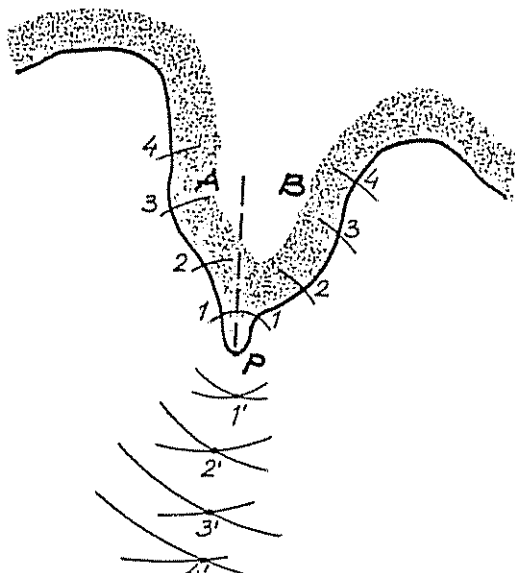
Tjenlighet

Førstevoterende i Damsgaard-saka (Rt. 1878 s. 782), assessor Hansteen sier om prinsippet i vassdragsloven § 4 m.a.: "At det i alle Tilfælde giver rimelige og gode Resultater." Dette er en bombastisk påstand som kan diskuteres.

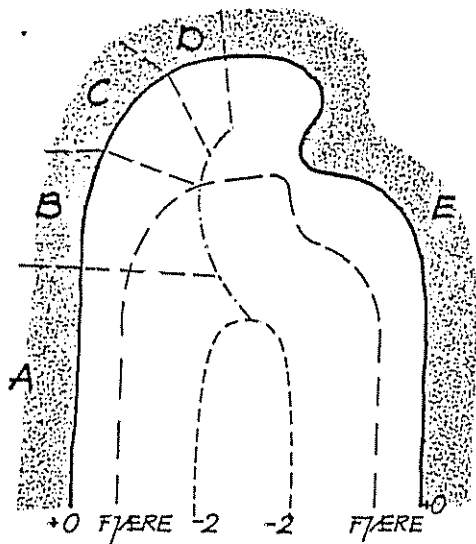
Hvis en tenker seg ei langgrunn bukt med store og små eiendommer med lange og korte strandlinjer, som vist på figur 26, kan det vel tenkes at ikke alle synes § 4-prinsippet er like tjenlig. I situasjonen på figuren er det forutsatt at grensa for privat eiendomsrett går ut til 2 meters dyp målt fra fjære sjø. Som en ser vil ikke eiendommene C og

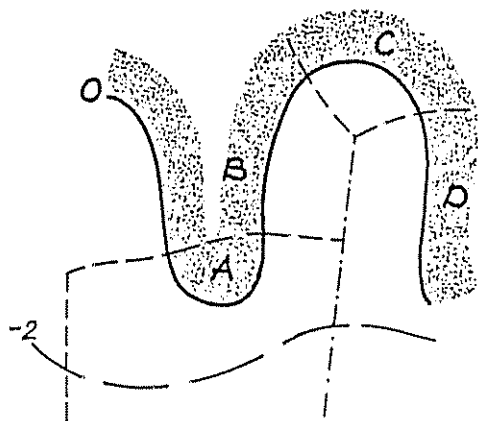
Figur 24. Det geometriske prinsipp brukt "skjønnsmessig" mellom to eiendommer ute på et nes.

Figur 25. Det geometriske prinsipp trekt "matematisk" mellom to eiendommer ute på et nes.

Figur 26. Det geometriske prinsipp brukt mellom flere eiendommer.

Figur 27. Det geometriske prinsipp kan føre til store arealmessige ulikheter mellom eiendommer.

D nå ned til vannet på fjære sjø., delvis pga. det utstikkende neset hos E. Hvorvidt dette er riktig eller rettferdig, kan selvsagt diskuteres, men at det ikke er like tjenlig for alle, kan det vel ikke være uenighet om. En deling etter kake-prinsippet med sentrum i nærheten av -2 meters kota ville her være mer tjenlig, etter mitt syn.

Dersom situasjonen er som på figur 27 vil nok ikke alle se det som rimelig og fornuftig at fordi A har eiendom ute på et nes, skal han kunne disponere over et areal som er 4-5 ganger så stort som arealet C kan. De har like lang strandlinje.

Det kan sikkert finnes andre eksempler på at § 4-prinsippet ikke alltid fører til "rimelige og gode resultater". Jeg vil imidlertid begrense meg til disse to for å gjøre det klart at § 4-prinsippet, etter min mening, ikke er like heldig i alle situasjoner. Når det er sagt, vil jeg tilføye at i de fleste situasjoner gir dette prinsippet et rimelig resultat.

Rettspraksis

Den første og grunnleggende dommen som tok i bruk det geometriske prinsipp som et generelt prinsipp og som senere har blitt stående som et prejudikat, var den såkalte Damsgaardssaka i Bergen som står trykt i Rt 1878 s.782. Denne dommen er delvis sitert side 2.

Høyesterett uttalte bl.a. at det ikke fantes lovregler eller rettspraksis å bygge på i avgjørelsen av hvordan grensa skulle trekkes mellom to eienendommer utover i sjøen. Retten uttalte bl.a. at prinsippet med å trekke grensa vinkelrett fra strandlinja ikke var en generell regel som kunne legges til grunn da den lett fører til urimelige resultat. Høyesterett kom imidlertid fram til at den regelen vassdragslovkommissjonen hadde foreslått i § 4 - hvert punkt skal tilhøre den strand det ligger nærmest - hadde svært mye for seg - "at det i alle Tilfælde giver rimelige og gode Resultater". Høyesterett trakk således grensa utover sjøen etter en regel som var tatt fra et foreløpig utkast til vassdragslov; en regel som ikke hadde noen fundament i eldre norsk rett.